

ESIDIRASI

SEWE

Sewe wi nawa senre

Wa Kuroniki sewe shyen woo wi kosaga yeri, Zhufuye mbele paa koli ma kari pe ni kulowo wa Babiloni tara, ki yo wa fo Perisi tara wunlunaja Sirusi wi yaa pe yaga pe songoro wa pe tara, mbe konon kan pe yeri pe sa Yenjele li sherigo gbogo ki kan naa wa Zheruzalemu ca.

Esidirasi sewe wi konsaga kongbannga (1-6) ki songoro ma para ki senre ti na konaa Zhufuye paa songoro yege nga na maga yege yo. Ali maga ta kongbangala legere la Zhufuye pe ta, sherigo gbogo kila kan ma ko; ko la pye yele cenme kangurugo naa ke ma yiri kangurugo (515) wolo li ni na Zhezu Kirisi wi fa se.

Sewe wi konsaga shyen wogo (7-10) ko yen na para nga kila kaa pye pungo na wunlunaja Aritaserisesi wi wunluwo sanga wi ni ko na. Ki wunlunaja wo wila Zhufuye saraga wafon wa yeri, nga paa pye na yinri Esidirasi, maa pye fo: «Mi wunlunaja, mi naa na yerifenne pe ni wodon tun ma sa Zhuda tara to naa Zheruzalemu ca kala li wele, na kaa pye pe yen na tanri ma Yenjele li lasiri wi na, wo nga wi sewe wi yen ma kee, a maa jen we» (Esidi 7.14). Saraga wafenne legere la pinle ma kari Esidirasi wi ni wa Zheruzalemu ca. Ko la pye yele cenme naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri kolotanri (450) wolo li ni na Zhezu Kirisi wi fa se. Wila para leele pe na, katugu pe sila pye na tanri Yenjele li lasiri wi na. Leele paa pe kapere ti jen mari yaga, a Esidirasi wi si Yenjele yenri pe kan. Ki pye ma, a konon fonon si tege naa kagala ke yege wamon pi na Yenjele li woolo pe songoro.

Esidirasi sewe wi senre sannda ti yen wa Nehemi sewe wi ni.

Sewe wi yen ma konon yege nga na

Izirayeli woolo mbele paa yiri wa kulowo pi ni ma songoro Zorobabeli wi ni 1--6

Zhufuye pe songorokala ma yiri wa kulowo pi ni 1--2

Paa sherigo gbogo ki kan naa fonngo 3--6

Esidirasi wi kapyegele 7--10

Esidirasi wila songoro ma kari Zhufuye pe ni wa Zheruzalemu ca 7--8

Esidirasi wila ki yo maga ngban fo jele mbele Zhufuye pe le cengele kele yege ni pe pe wa 9--10

**IZIRAYELI WOULO MBELE
PAA YIRI WA KULOWO
PI NI MA SONGORŌ
ZOROBABELI WI NI**

1--6

**Sirusi wila kologo kan ma yo
pe sherigo gbɔɔ ki kan naa**

(2 Kuro 36.22-23)

1 Perisi tara wunlunaŋa Sirusi wi wunluwɔ pi yeɛ koŋgbanna li ni, a Yawe Yenŋele li si jatere jenŋe tirige wa wi kotogo na, jaŋgo Yawe Yenŋele laa senre nda le wa li yɔn senre yofɔ* Zheremi*† wi yɔn, a wiri yo, ti ta tiri yeɛ yɔn fili. A Sirusi wi si ti, a pɛge senre nda ti yari yɔn ni konaa mari yɔnɔgo sewe na wa wi wunluwɔ tara ti ni fuun ti ni, ma yo fɔ: ²«Perisi tara wunlunaŋa Sirusi pa wi yo yeɛn fɔ: ‹Yawe Yenŋele, Yenŋele na wa naayeri, li tara na wunluwɔ pi ni fuun pi kan na yeri. Lilan pye ma yo mbe sa sherigo gbɔɔ* kan li kan wa Zheruzalemu ca, wa Zhuda tara†. ³Ye ni, yoro mbele fuun ye yen li woolo, ye songorɔ ye kari wa Zheruzalemu ca, wa Zhuda tara. Ye sa Yawe Yenŋele, Izirayeli* woolo Yenŋele li sherigo gbɔɔ ki kan naa. Lo li yen Yenŋele na li yen wa Zheruzalemu ca we. Ye Yenŋele li pye ye ni! ⁴Izirayeli woolo mbele

pe koro go na, pe yen ma cen laga o laga ŋga na, ki laga woolo pe daga mbe warifuwe, naa te, naa yarijende, naa yaayoro kan pe yeri, konaa mbe nayinme yarikanra kan pe yeri Yenŋele li sherigo gbɔɔ ki kanwa wogo ki na, ko ŋga ki yen wa Zheruzalemu ca we.»

⁵Ki pye ma, Zhuda cenle naa Benzhamɛ cenle seye teele, naa saraga wɔfenne* konaa Levi setirige piile* pe ni, poro mbele fuun Yenŋele laa ki jatere wi tirige wa pe koto na, pɛ si yiri mbe kari sa Yawe Yenŋele li go ki kan naa, ko ŋga ki yen wa Zheruzalemu ca. ⁶Mbele fuun paa pye ma pe maga, pɛ si pe saga ma warifuwe yaara, naa te yaara, naa yarijende, naa yaayoro konaa yaara songbanga woro kan pe yeri, to la pye ti ye nayinme yarikanra sannda pyew to ni. ⁷Yawe Yenŋele li go yaapire nda wunlunaŋa Nebukanezari wila le wa Zheruzalemu ca ma saa ti tege wa wi yarisunŋo gbɔɔgo ki ni, a Perisi tara wunlunaŋa Sirusi wi siri songorɔ pe na†. ⁸Perisi tara wunlunaŋa Sirusi wila ki yo wi yarijende tegefɔ Mitiredati wi kan ma yo wigi yaapire ti yirige, wiri jiri, wiri kan Zhuda tara to Sheshibazari wi yeri. ⁹Ki yaapire ti yɔn ki ŋga: warifuwe tasaala waga kele (1 000), naa gbɛngele

†1.1: Zhere 25.11; 29.10.

†1.2: Eza 44.28.

†1.7: 2 Wunlu 25.13-15; Dani 1.2; 5.2.

nafa ma yiri kɔɔɔɔɔɔ†, ¹⁰ naa tɛ wɔɔɔɔɔɔ nafa ma yiri kɛ, naa warifuwe wɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ pe ma wa kɛɛ na ke cɛnɛɛ tijere naa kɛ (410) ni, konna yaapire ta yɛɛɛ ni waga kele (1 000)†. ¹¹ Tɛ yaapire to naa warifuwe yaapire ti ni fuun tila pye waga kaɔɔɔɔɔɔ naa cɛnɛɛ tijere (5 400). Sanga ɔɔ ni leele mbele pɔɔ koli pɔɔ yiri wa Babilɔni tara ma sɔɔɔɔɔɔ wa Zheruzalemu ca, a Sheshibazari wɔ si ti, a pɛ sɔɔɔɔɔɔ ma kari ti ni fuun ti ni.

**Zhuda tara woolo mbele
pɔɔ sɔɔɔɔɔɔ ma pan
wa pe tara pɔɔ pe jiri**

(Neh 7.6-72)

2 ¹ Zhuda tara woolo mbele Babilɔni tara wunlunaɔɔ Nebukanezari wɔla koli ma kari pe ni wa Babilɔni tara, poro mbele pɔɔ yiri wa kulowo pi ni ma sɔɔɔɔɔɔ ma pan wa Zheruzalemu ca, wa Zhuda tara, pe ni fuun nuɔɔba nuɔɔba, a pɛ si saa cɛn wa pe cara, poro la wele yɛɛn. ² Pɔɔ sɔɔɔɔɔɔ ma pinle ma pan Zorobabeli ni, naa Zhouwe, naa Nehemi, naa Seraya, naa Ereelaya, naa Maridoshe, naa Bilishan, naa Misipari, naa Bigivayi, naa Erehumu konna Baana ni, poro pɔɔ pye na pe yɛɛɛ sinni.

Izirayeli woolo nambala pe yɔn ko layi yɛɛn:

³ Parewɔshi setirige piile pɔɔ pye lere waga shyen naa cɛnɛɛ naa nafa taanri ma yiri kɛ ma yiri shyen (2 172).

⁴ Shefatiya setirige piile pɔɔ pye lere cɛnɛɛ taanri naa nafa taanri ma yiri kɛ ma yiri shyen (372).

⁵ Ara setirige piile pɔɔ pye lere cɛnɛɛ kɔɔshyen naa nafa taanri ma yiri kɛ ma yiri kaɔɔɔɔɔɔ (775).

⁶ Pahati Mowabu setirige piile mbele pɔɔ pye Zhouwe naa Zhouabu pe setirige piile pɔɔ pye lere waga shyen naa cɛnɛɛ kɔɔɔɔɔɔ naa kɛ ma yiri shyen (2 812).

⁷ Elamu setirige piile pɔɔ pye lere waga kele naa cɛnɛɛ shyen naa nafa shyen ma yiri kɛ ma yiri tijere (1 254).

⁸ Zatu setirige piile pɔɔ pye lere cɛnɛɛ kɔɔɔɔɔɔ naa nafa shyen ma yiri kaɔɔɔɔɔɔ (945).

⁹ Zakayi setirige piile pɔɔ pye lere cɛnɛɛ kɔɔshyen naa nafa taanri (760).

¹⁰ Bani setirige piile pɔɔ pye lere cɛnɛɛ kɔɔɔɔɔɔ naa nafa shyen ma yiri shyen (642).

¹¹ Bebayi setirige piile pɔɔ pye lere cɛnɛɛ kɔɔɔɔɔɔ naa nafa ma yiri taanri (623).

†1.9: ɔɔɔ kɔ yɔ fɔ: *Gbengele nafa ma yiri kɔɔɔɔɔɔ*, ki sɛnɛɛ ti woro ma filige Eburuye sɛnɛɛ ti ni.

†1.10: ɔɔɔ kɔ yɔ fɔ: *Warifuwe wɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ pe ma wa kɛɛ na ke cɛnɛɛ tijere naa kɛ (410) ni*, ki sɛnɛɛ ti woro ma filige Eburuye sɛnɛɛ ti ni.

¹² Azigadi setirige piile pàa pye lere waga kele naa cənme shyen naa nafa ma yiri shyen (1 222).

¹³ Adonikamu setirige piile pàa pye lere cənme kəgəlni naa nafa taanri ma yiri kəgəlni (666).

¹⁴ Bigivayi setirige piile pàa pye lere waga shyen naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri kəgəlni (2 056).

¹⁵ Adini setirige piile pàa pye lere cənme tijere naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri tijere (454).

¹⁶ Ateri setirige piile mbele pàa pye Ezekiyasi sege woolo pàa pye lere nafa tijere ma yiri ke ma yiri kəgəlni.

¹⁷ Bezayi setirige piile pàa pye lere cənme taanri naa nafa ma yiri taanri (323).

¹⁸ Yora setirige piile pàa pye lere cənme naa ke ma yiri shyen (112).

¹⁹ Hashumu setirige piile pàa pye lere cənme shyen naa nafa ma yiri taanri (223).

²⁰ Gibari setirige piile pàa pye lere nafa tijere ma yiri ke ma yiri kangurugo.

²¹ Betileemu ca fenne pàa pye lere cənme naa nafa ma yiri taanri (123).

²² Netofa ca fenne pàa pye lere nafa shyen ma yiri ke ma yiri kəgəlni.

²³ Anatəti ca fenne pàa pye lere cənme naa nafa ma yiri kəgəlni (128).

²⁴ Azimaveti ca fenne pàa pye lere nafa shyen ma yiri shyen.

²⁵ Kiriya Arimu ca fenne, naa Kefira ca fenne konaa Beerəti ca fenne pàa pye lere cənme kəgəlni naa nafa shyen ma yiri taanri (743).

²⁶ Arama ca naa Geba ca fenne pàa pye lere cənme kəgəlni naa nafa ma yiri nungba (621).

²⁷ Mikimashi ca fenne pàa pye lere cənme naa nafa ma yiri shyen (122).

²⁸ Beteli ca naa Ayi ca fenne pàa pye lere cənme shyen naa nafa ma yiri taanri (223).

²⁹ Nebo ca fenne pàa pye lere nafa shyen ma yiri ke ma yiri shyen.

³⁰ Magibishi setirige piile pàa pye lere cənme naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri kəgəlni (156).

³¹ Elamu sanja wi setirige piile pàa pye lere waga kele naa cənme shyen naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri tijere (1 254).

³² Harimu setirige piile pàa pye lere cənme taanri naa nafa (320).

³³ Lədi ca fenne, naa Hadidi ca fenne konaa Ono ca fenne pàa pye lere cənme kəgəlni naa nafa ma yiri kangurugo (725).

³⁴ Zheriko ca fenne pàa pye lere cənme taanri naa nafa shyen ma yiri kangurugo (345).

³⁵ Senaa ca fenne pàa pye lere waga taanri naa cənme kəgəlni naa nafa ma yiri ke (3 630).

³⁶ Saraga wəfenne* poro na, Yedaya setirige piile mbele pàa pye Zhouwe wi go woolo pàa pye lere cənme kəgəlni naa nafa taanri ma yiri ke ma yiri taanri (973).

³⁷Imeri setirige piile pàa pye lere waga kele naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri shyen (1 052).

³⁸Pashuri setirige piile pàa pye lere waga kele naa cənme shyen naa nafa shyen ma yiri kəlbshyen (1 247).

³⁹Harimu setirige piile pàa pye lere waga kele naa ke ma yiri kəlbshyen (1 017).

⁴⁰Levi setirige piile* poro na, Zhouwe naa Kadimiyeli pe setirige piile wele, poro mbele pàa pye Hodaviya sege woolo pàa pye lere nafa taanri ma yiri ke ma yiri tijere.

⁴¹Yurukəlb poro na, Asafu setirige piile wele, pàa pye lere cənme naa nafa ma yiri kəlbtaanri (128).

⁴²Yeyəngə kərcəsifenne pe setirige piile poro na, Shalumu setirige piile, naa Ateri setirige piile, naa Talimə setirige piile, naa Akubu setirige piile, naa Hatita setirige piile, konaa Shobayi setirige piile pe ni, pe ni fuun pàa pye lere cənme naa nafa ma yiri ke ma yiri kəlbjere (139).

⁴³Netiniyenye*† mbele pàa pye tunmbyeele wa sherigo gbəgə* ki ni poro pàa pye Ziha setirige piile wele, naa Hasufa setirige piile, naa Tabawəti setirige piile, ⁴⁴naa Kerəsi setirige piile, naa Siyaha setirige piile, naa Padən

setirige piile, ⁴⁵naa Lebana setirige piile, naa Hagaba setirige piile, naa Akubu setirige piile, ⁴⁶naa Hagabu setirige piile, naa Shamilayi setirige piile, naa Hana setirige piile, ⁴⁷naa Gideli setirige piile, naa Gahari setirige piile, naa Erewaya setirige piile, ⁴⁸naa Erozen setirige piile, naa Nekoda setirige piile, naa Gazamu setirige piile, ⁴⁹naa Uza setirige piile, naa Paseya setirige piile, naa Besayi setirige piile, ⁵⁰naa Asina setirige piile, naa Mewunimu setirige piile, naa Nefusimu setirige piile, ⁵¹naa Bakibuki setirige piile, naa Hakufa setirige piile, naa Harihuri setirige piile, ⁵²naa Baziluti setirige piile, naa Mehida setirige piile, naa Harisha setirige piile, ⁵³naa Barikəsi setirige piile, naa Sisera setirige piile, naa Tama setirige piile, ⁵⁴naa Neziya setirige piile konaa Hatifa setirige piile.

⁵⁵Salomə† tunmbyeele pe setirige piile poro la pye Sotayi setirige piile wele, naa Sofereti setirige piile, naa Peruda setirige piile, ⁵⁶naa Yaala setirige piile, naa Darikən setirige piile, naa Gideli setirige piile, ⁵⁷naa Shefatiya setirige piile, naa Hatili setirige piile, naa Pokereti Hazebayimu setirige piile konaa Ami setirige piile.

†2.43: *Netiniyenye*: Poro pàa pye na tənəmə kori konaa na kanngire jaa na paan ti ni wa Yawe Yenjele li sherigo gbəgə ki ni. Pàa pye kulolo ma yiri cəngele kele yege ni.

†2.55: Nehe 7.57,60; 11.3.

⁵⁸Netiniyenye poro naa Salomɔ tunmbyeele pe ni, pe ni fuun pàa pye lere cɛnme taanri naa nafa tijere ma yiri ke ma yiri shyen (392).

⁵⁹Leele mbele pàa yiri wa Teli Mela ca, naa Teli Harisha ca, naa Kerubu Adan ca konaa wa Imeri ca ma sɔngɔɔ ma pan, pe sila ya mbe pe seye, naa pe cɛngele ke jen mbe wali ke na, mbege naga fɔ pe yen Izirayeli* woolo poro pele, poro la wele yɛɛn: ⁶⁰Delaya setirige piile, naa Tobiya setirige piile, konaa Nekoda setirige piile; pàa pye lere cɛnme kɔgɔlɔni naa nafa shyen ma yiri ke ma yiri shyen (652).

⁶¹Saraga wɔfenne pe ni, mbele pàa pye ki cɛnlɔmɔ nungba pi na, poro la pye Hobaya setirige piile wele, naa Hakɔzi setirige piile, naa Barizilayi† setirige piile. Ko Barizilayi wo la Galaadi tara fenne naja Barizilayi wi sumborombyɔ pɔri wi jɔ, a pè sigi mege ki taga wi na. ⁶²Pàa pe mere ti lagaja wa pe tɛleye setirige sewe wi ni, ɛɛn fɔ pe sila ti yan. A pe nɛɛ pe jate leele mbele pe yen fyɔngɔ* ni, a pè pe wɔ saraga* wɔgɔtunngo ki ni. ⁶³A gboforoneri wì si pe pye ma yo paga kaa yaara nda ti yen ma tɛge ti ye pew Yɛnɛjele kan† ti kaa, fɔ saraga wɔfɔ wa mbe ka sa Yɛnɛjele

li yewe yaara nda pe yinri Urimu naa Tumimu† ti ni pe wogo na.

⁶⁴Leele pe gbogolomɔ pi ni fuun pi yɔn kila pye lere waga nafa shyen ma yiri shyen naa cɛnme taanri naa nafa taanri (42 360). ⁶⁵Pe kulonambala naa pe kulojaala pe sila poro jiri mbe pe taga wa, poro la pye lere waga kɔlɔshyen naa cɛnme taanri naa nafa ma yiri ke ma yiri kɔlɔshyen (7 337). Nambala yurukɔɔlɔ naa jɛɛle yurukɔɔlɔ cɛnme shyen (200) la pye pe ni. ⁶⁶Pe shɔnye pàa pye cɛnme kɔlɔshyen naa nafa ma yiri ke ma yiri kɔgɔlɔni (736). Pe sofilele worosoye pàa pye cɛnme shyen naa nafa shyen ma yiri kanɔgurugo (245). ⁶⁷Pe yɔngɔmɛye pàa pye cɛnme tijere naa nafa ma yiri ke ma yiri kanɔgurugo (435). Pe sofilele pàa pye waga kɔgɔlɔni naa cɛnme kɔlɔshyen naa nafa (6 720).

⁶⁸Naa pàa kaa saa gbɔn wa Yawe Yɛnɛjele li go ki na wa Zheruzalɛmu ca, a seye teele pe legere si nayinme yarikanra kan Yɛnɛjele li yeri sherigo gbɔgɔ ki wogo na, jaŋgo pege kan naa wa ki titelege ki ni. ⁶⁹Pàa tɛ pyɔ waga nafa taanri ma yiri nungba (61 000) kan tunndo ti mege ni, naa warifuwe pyɔ waga kanɔgurugo (5 000) ni, konaa saraga wɔmɔ tunngo

†2.61: 2 Sami 17.27; 19.32-35.

†2.63: Levi 6.22; 7.1; Nɔmbu 27.21.

†2.63: Urimu naa Tumimu tila pye yaara shyen ta, nda wee jen nala. Kana kanɔgagala la wele nakoma yaanɔgumbigile. Pàa ti tɛge na we Fɔ wi yewe ke ni, mbe ta mbaa wi nawa kagala ke jenni. Ye wele wa (ɛki 2.63; Nɔmbu 27.21; Nehe 7.65) lara ti ni!

yaripɔɔ cɛnɛ ni, ma yala pe mbaa ya kan yege n̄ga na ki ni.

⁷⁰A saraga wɔfenne, naa Levi setirige piile, naa tara woolo sanmbala pele ni, naa yurukɔɔɔ, naa yeyɔngɔ kɔɔsifenne, konaa Netiniyenye pe ni pɛ si saa cɛn wa pe cara ti ni. A Izirayeli woolo pe ni fuun pɛ saa cɛn wa pe cara ti ni.

**Pàa saraga wɔsaga ki kan naa
konaa ma sherege ki le naa
naga piin**

3¹Naa yeɛ li yen̄ge kɔɔshyen† wogo kila kaa pan ma gbɔn, Izirayeli* woolo pàa pye ma cɛn wa pe cara ti ni. Kona, a leele pɛ si pe yeɛ gbogolo wa Zheruzalemu ca ma yɔn wa nuŋgba. ²Kona Yozadaki pinambyɔ Zhouwe wo naa wi sefenne pe ni, poro mbele pàa pye saraga wɔfenne* wele, naa Sheyalitiyeli pinambyɔ Zorobabeli† wo naa wi sefenne pe ni, pɛ si yiri ma Izirayeli woolo Yen̄jele li saraga wɔsaga* ki kan mbaa saara sogoworo* woo wa ki na, paa yege n̄ga na ki yen ma yɔnɔgɔ wa Yen̄jele lere Moyisi wi lasiri* wi ni we†. ³Ali mbege ta pàa pye na fyɛ ki tara woolo pe yege, pàa saraga wɔsaga ki kan wa ki titelege ki ni. A pɛ si saara sogoworo wɔ wa ki na Yawe Yen̄jele li kan,

pinliwe saara sogoworo to naa yɔnɔkɔgɔ saara sogoworo ti ni. ⁴Kona, a pɛ si Gbataala nɔgɔ feti* wi pye paa yege n̄ga na ki yen ma yɔnɔgɔ we, mɛɛ pilige pyew saara sogoworo ti wɔ ma yala yɔn n̄ga kɔ tege mbaa woo pilige pyew ki ni†. ⁵Ko puŋgo na, a pe nɛɛ pilige pyew saraga sogowogo ki woo, naa yevɔnndɔ saara sogoworo ti ni, naa sheripiliye yan yɔ tege yi ye Yawe Yen̄jele li kan yi saara ti ni, konaa nayinɛ yarikanra nda lere n̄a fuun la pye na paan na kaan Yawe Yen̄jele li yeri ti ni†. ⁶Mbege le yeɛ li yen̄ge kɔɔshyen wogo ki pilige koŋban̄nga ki na, a pɛ sigi le na saara sogoworo ti woo Yawe Yen̄jele li yeri, ma sigi ta pe fa Yawe Yen̄jele li sherigo gbɔgɔ* ki nɔgɔ le gbɛn.

⁷A pɛ si penjara kan sinndɛɛɛ tefenne konaa tire tefenne pe yeri, ma yarilire, naa yaara nda pe maa woo konaa sinɛ torogo Sidɔn ca fenne pe kan konaa Tiri* ca fenne pe kan, jaŋgo pe pan Liban tara sediri* tire ta ni kɔgɔje wi na fɔ wa Zhafa ca, mbe yala Perisi tara wunlun̄aŋa Sirusi wila senre nda yo pe kan ti ni.

⁸Naa pàa ka saa gbɔn wa Yen̄jele li go ki na wa Zheruzalemu ca, ki yeɛ shyen wolo li yen̄ge shyen

†3.1: Kila pye yeɛ li yen̄ge kɔɔshyen wogo ki ma saa to ma yala sepitamburu yen̄ge naa ɔkitɔburu yen̄ge ko ni. Sherege fetiye la pye na piin ki yen̄ge sanga wi ni (Levi 23.23-43).

†3.2: Zorobabeli wila pye wunlun̄aŋa Davidi wi setirige pyɔ (Mati 1.12-13; Luki 3.27).

†3.2: Eki 27.1.

†3.4: Eki 23.16; Nɔmbu 29.12-38.

†3.5: Nɔmbu 28.11--29.39.

wogo ki na, Sheyalitiyeli pinambyo Zorobabeli, naa Yozadaki pinambyo Zhouwe, konaa pe sefenne sanmbala pe ni, naa saraga wofenne, naa Levi setirige piile* pe ni konaa mbele fuun paa yiri wa kulowo pi ni ma pan wa Zheruzalemu ca, a pè sigi le na tunngo ki piin, ma Levi setirige piile pe tegetege, maga le mbele pè ta yele nafa nafa konaa pe yege fenne pe ni, paa Yawe Yenjele li go ki kanwa kagala ke yege woo.

⁹Zhouwe, naa wi pinambiile pe ni konaa wi sefenne pe ni, naa Kadimiyeli konaa wi pinambiile pe ni, poro mbele paa pye Zhuda cenle woolo wele, naa Henadadi pinambiile poro naa pe pinambiile pe ni konaa pe sefenne mbele Levi setirige piile pe ni, pe ni fuun pè si pe yege gbegele ja mbaa mbele paa pye na tunngo piin wa Yawe Yenjele li go ki ni pe kãosi.

¹⁰Naa tunmbyeele paa kaa Yawe Yenjele li sherigo gbogo ki nogo le sanga na ni, a pè si saraga wofenne pe yerege wa ki laga ki ni pe mbaanra ti ni pe kee. Pe saraga* wogo yariporo tila pye pe na. Levi setirige piile mbele paa pye Asafu wi setirige piile, paa pye ma yere wa fun tuguyenre weere† ni, jango mbaa Yawe Yenjele li sonni mbe yala kondengele na Izirayeli tara

wunlunana Davidi wila tege li ni†.

¹¹Paa pye na yuuro koo nari shoo pe yege yon na, na Yawe Yenjele li sonni, nali shari na yuun fo:

«Katugu li yen jenne,
Li kagbaraga ki yaa koro
Izirayeli woolo pe ni fo
sanga pyew.»

A leele pe ni fuun pe nee jãrõgi ngbanga yãgrimo ni na Yawe Yenjele li sonni, katugu paa pye nali sherigo gbogo ki nogo nii†.

¹²Een fo saraga wofenne, naa Levi setirige piile, naa seye teele mbele paa pye pe ni lelengbaara, poro mbele paa sherigo gbogo kongbannga ki yan, a poro nee gbele ngbanga sanga na ni paa pye na go ki nogo ki nii naa fonngo pe yege na we. Ma si yala lelegere la pye na jãrõgi ngbanga nayinme ni, ¹³fo lere saa ya mbe yãgrimo tinme naa gbeere tinme pi jen mboo wo pi yege ni, mà jen leele paa pye na jãrõgi ngbanga, fo a paa ki tinme pi nuru lege.

**Zhufuye pe juguye paa yiri ma je
ma yo pe sherigo gbogo
ki kanga ki yerege**

4¹Kona, Zhuda cenle woolo naa Benzhamẽ cenle woolo pe juguye, a pè sigi logo ma yo mbele paa koli ma kari wa kulowo pi ni pè pan na sherigo gbogo* kanni

†3.10: 1 Sami 18.6; 2 Sami 6.5; 1 Kuro 13.8; 15.16; 16.5; 25.1,6; 2 Kuro 5.12; 29.25; Nehe 12.27; Yuuro 150.5.

†3.10: 1 Kuro 25.1.

†3.11: 1 Kuro 16.34; 2 Kuro 5.13; 17.3; Yuuro 100.5; 106.1; 107.1; 118.1; 136.1; Zhere 33.11.

Yawe Yenjele, Izirayeli* woolo Yenjele li kan. ²Ki pye ma, a pè si pan Zorobabeli naa seye teele pe kɔɔɔ, mɛɛ pe pye fɔ: «Waa jaa mbe ye saga sherigo gbɔɔ ki kanga ki na. Mâ jen woro fun, ye Yenjele lo we maa yenri paa yege nga na ye maa ki piin we. We maa saara* woo li yeri maga le wa Asiri tara wunlunaŋa Azari Hadɔn wi wagati wi na, wo ŋa wila pan we ni lagame we†.»

³Ɛɛn fɔ, a Zorobabeli, naa Zhouwe konaa Izirayeli tara seye teele pe ni, pè si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Kii daga woro naa yoro we pinle we we Yenjele li go ki kan; woro cɛ we yaa ki kan Yawe Yenjele, Izirayeli woolo Yenjele li kan, paa yege nga na Perisi tara wunlunaŋa Sirusi wigi yo maga ngban we ni we.»

⁴Kona, a ki tara woolo pè si Zhuda tara woolo pe wire ti fanla pe na, ma pe figiri pe ta pe go ki kanga ki yerege. ⁵A pè si yerifenne pele le sara na, jaŋgo pe go ki kanga ki yerege. A pè ya maga pye ma Perisi tara wunlunaŋa Sirusi wi wagati wi ni fuun wi na, fɔ

ma saa gbɔn Perisi tara wunlunaŋa Dariyusi wi wagati wi na.

⁶Wunlunaŋa Serisesi† wi wagati wi na, wi wunluwɔ pi lesaga, a pè si sewe wa yɔnlɔɔ ma Zhuda tara woolo naa Zheruzalemu ca fenne pe le keɛ.

⁷Ko punɔ na, Aritaserisesi† wi wunluwɔ wagati wi ni, a Bishilamu, naa Mitiredati, naa Tabeyeli konaa pe pinleyɛenle sanmbala pe ni pè si sewe wa pye maa torogo Perisi tara wunlunaŋa Aritaserisesi wi kan. Ki sewe paa wi yɔnlɔɔ Aramuye senre yɔnlɔɔlɔmɔ na, Aramuye senre ni.

⁸Tara ti gboforoneri Erehumu wo naa sewe yɔnlɔɔfɔ Shimishayi wi ni, poro paa ki sewe ŋa wi pye maa torogo wunlunaŋa Aritaserisesi wi kan Zheruzalemu ca ki mege ni, ma yo fɔ: ⁹«Sewe pyefenne poro wele tara ti gboforoneri Erehumu, naa sewe yɔnlɔɔfɔ Shimishayi, naa pe pinleyɛenle sanmbala mbele pè yiri wa Den ca, naa Afarisataki cenle woolo, naa Taripeli cenle woolo, naa Afarasi cenle woolo, naa Ereki ca fenne, naa Babilɔni tara fenne, naa Suzi ca fenne, naa Deha cenle woolo, naa Elamu tara fenne, ¹⁰naa

†4.2: 2 Wunlu 17.24-41.

†4.6: Wunlunaŋa Aritaserisesi wo nunɔba wo paa pye na yinri Serisesi; Aritaserisesi mege ko yen Eburuye senre ni. Serisesi mege ko yen Gireki senre ni. Ki yaa pye ndɛɛ Aritaserisesi wo wila pye wunlunaŋa Seriseri Kongbanŋa we. Ki yen ndɛɛ wo wila pye Perisi tara ti wunlunaŋa maga le yele cenme tijere naa nafa tijere ma kɔɔlɔni (486) wolo li na ma saa gbɔn yele cenme tijere naa nafa taanri ma yiri tijere (464) wolo li na, na Zhezu wi fa se (Esite 1.1).

†4.7: Aritaserisesi wila pye Perisi tara ti wunlunaŋa maga le yele cenme tijere naa nafa taanri ma yiri tijere (464) wolo li na ma saa gbɔn yele cenme tijere naa nafa ma yiri tijere (424) wolo li na, na Zhezu Kirisi wi fa se.

cengele sanngala ke ni, koro ngele Osinapari ŋa wi yen megbɔɔɔfɔ naa fanŋga fɔ wila pan ke ni ma pan ma ke tege wa Samari* ca konaa lara ta yege ni, wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaɣa keɛ yeri we.»

¹¹ Sewe ŋa paa yɔnlɔɔ ma torogo wunlunaŋa Aritaserisesi wi kan wi nawa senre to lari yeen: «Ma tunmbyeele wele, poro mbele ma woolo mbele pe yen ma cen wa gbaan wi keɛ ŋga na, pɔɔn shari.

¹² Wunlunaŋa, ki jen ma yo fɔ Zhufuye mbele pe yiri wa ma yeri, pe gbɔn laga we na laga Zheruzalemu ca. Pe yen na ki ca pege ŋga ki yiri ma je ki kanni naa fɔnŋɔ. Pe yen na mbogo ŋga ki yen maga maga ki kanni† naa fɔnŋɔ, naga nɔɔɔ ŋga kila le ki gbegele. ¹³ Wunlunaŋa, ki jen ma yo fɔ na ki ca ŋga ki ka kan naa fɔnŋɔ, na ki mbogo kiga kan mbe yirige, pe saa lambo wi sara, mbaa nizara wi woo konaa mbaa tara kɔnlɔ kɔnsaga penjara ti sara wunlunaŋa wi yeri. Ki kɔsaga ki yaa pye kala na wunlunaŋa wi yaa to li ni. ¹⁴ Ki kala na, maga we yen na tunŋgo piin ma kan konaa a wɛge yan fɔ ki woro yalaga pɔɔn tifaga wunlunaŋa, ki pye ma, we yen na ki kagala ke torogi ma kan wunlunaŋa, ma ta ma ke jen, ¹⁵ jaŋgo ma ti pege lagaja wa ma teleye pe nadowo kagala sewe wi ni, ma yaa ki yan wa wi ni mbege jen fɔ ki ca ŋga ki yen ca ŋga ki maa yinrigi na jege, fɔ kila pye

na wunlumbolo poro naa tara ti kindaye kagala ke jogo. Maga le wa wagati ŋa wi toro faa wi ni, ki ca woolo pe maa yinrigi na jege suyi. Ko ki ti ki ca ŋga paa ki ya. ¹⁶ We yen naga yuun wunlunaŋa ma kan fɔ na ki ca ŋga ki ka kan naa fɔnŋɔ, mbogo ŋga kigi maga na ki ka kan mbe yiri, kona ma se tasaga ta naa wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaɣa keɛ yeri.»

Yɔn sogomɔ senre nda wunlunaŋa Aritaserisesi wila yo

¹⁷ Kona, a wunlunaŋa wi sigi yɔn sogomɔ senre nda ti yɔnlɔɔ mari torogo tara ti gboforoneri Erehumu wi kan, naa sewe yɔnlɔɔɔ Shimishayi konaa pe pinleyeenle mbele paa pye ma cen wa Samari ca pe kan konaa lara ta yege ni wa gbaan wi yɔnlɔ tosaɣa keɛ yeri, ma yo fɔ: «Mi ye shari. ¹⁸ Sewe ŋa ye torogo we kan pɔɔ kara na kan maa filige. ¹⁹ Mi konɔ kan ma yo pege lagaja; a pege yan fɔ maga le wa faa, ki ca ŋga ki maa yinrigi na jege wunlumbolo pe na, fɔ ki maa yinrigi na jege na malaga yinrigi sanga pyew. ²⁰ Wunlumbolo fanŋga fenne la yiri wa Zheruzalemu ca, mbele paa cen tegere ti na tara nda fuun ti yen wa gbaan wi punɔ na wa yɔnlɔ tosaɣa keɛ yeri ti go na. Paa pye na lambo wi sara pe yeri, na nizara wi woo pe yeri konaa na tara kɔnlɔ kɔnsaga penjara ti sara pe yeri. ²¹ Ki kala na, yege konɔ

†4.12: Eza 58.12-14.

kan fɔ ki leele pe pe tunndo ti yerege, jaŋgo ki ca ki ka ka kan naa, fɔ mbe ka saga konɔ kan pe yeri. ²²Ye ye yee yingiwɛ jɛn, yaga ka yaraga ka pye sambalawa ni wa ki kala na li ni, jaŋgo kapege naa jɔgɔwɔ ka ka wunlumbolo pe ta.»

²³Naa pàa kaa wunlunaŋa Aritaserisesi wi sewe wi kara Erehumu, naa sewe yɔnlɔgɔfɔ Shimishayi naa pe pinleyeenle pe yege na, a pè si kari fyeele na wa Zhufuye pe yeri wa Zheruzalemu ca, ma saa pe nɔgbanga ma pe tunndo ti yerege nɔgbanga konaa fanŋga na.

²⁴Kona, a Yenŋele li go tunŋgo ki si yere wa Zheruzalemu ca. Kìla yere fɔ ma saa gbɔn Perisi tara wunlunaŋa Dariyusi wi wunluwɔ pi yeŋe shyen wolo li na.

Pàa ki le na Yenŋele li sherigo gbɔgɔ ki kanni naa fanŋga

5¹Pilige ka, Yenŋele yɔn senre yofɔ* Azhe wo naa Yenŋele yɔn senre yofɔ Zakari ŋa wìla pye Ido wi pishyenwoo pè si Yenŋele li yɔn senre yo Zhufuye mbele pàa pye ma cen wa Zhuda tara konaa wa Zheruzalemu ca pe kan Izirayeli* woolo Yenŋele li mege ni†. ²Ki pye ma, a Sheyalitiyeli pinambyɔ Zorobabeli naa Yozadaki pinambyɔ Zhouwe† wi ni pè si yiri ma to Yenŋele li sherigo gbɔgɔ* ki na naga kanni naa wa Zheruzalemu.

Yenŋele li yɔn senre yofenne pàa pye wa pe ni na pe sari.

³Ki wagati nunŋba wi ni, tara nda tila pye wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaga kee yeri, Tatinayi ŋa wìla pye ti janmaratigi wo naa Shetari Bozinayi konaa pe pinleyeenle pe ni pè si pan wa Zhufuye pe kɔrɔgɔ, mee pe yewe ma yo fɔ: «Ambɔ wi konɔ kan ye yeri yege go ŋga ki kan naa konaa mbege mboro nda ti kan mberi yirige?» ⁴A pè si yewe naa ma yo fɔ: «Mbele pe yen naga go ŋga ki kanni, pe maa pe yinri mele?» ⁵Een fɔ Yenŋele làa pye na Zhufuye lelele* pe kɔrɔsi na pe sari. Pe sila pe yege kɔn mbe pe tunŋgo ki yerege sanni pe sa keli pe sewe torogo wa Dariyusi wi yeri ki wogo na, wo mbe pe yɔn sogo ki kala li na.

⁶Kona tara nda tila pye wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaga kee yeri ti janmaratigi Tatinayi, naa Shetari Bozinayi, konaa pe pinleyeenle pe ni, poro mbele pàa pye tara nda tila pye wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaga kee yeri ti teele, pàa sewe ŋa pye ma torogo wunlunaŋa Dariyusi wi kan, wowi ŋa yeen. ⁷Pa pàa sewe wi torogo wi kan yeen ma yo fɔ:

«Wunlunaŋa Dariyusi, yeyinŋe jɛnŋe mbe pye ma wogo!

⁸«Waa jaa wunlunaŋa maga jɛn fɔ wàa kari wa Zhuda kinda wi ni, ma saa gbɔn fɔ wa Yenŋele nɔgbɔgɔ ki sherigo gbɔgɔ ki na. Pe yen naga

†5.1: Ki Yenŋele yɔn senre yofenne shyen pàa para Zhuda tara woolo pe ni ma pe kotogo ki kan pe na, ma yo pe sɔngɔrɔ pege le paa sherigo gbɔgɔ ki kanni naa.

†5.2: Azhe 1.12; Zaka 3.4; 4.6-9.

kanni sinndeere nda pè tɛ ta ni, na tire ti tari mboro ti na makɔ†. Tunɲgo ki yen na piin tiyɔngɔ, ki nɛɛ kee yege pe keɛ. ⁹Ki pye ma, a wè si lelele pe yewe, ma para pe ni ma yo fɔ: «Ambɔ wi konɔ kan ye yeri ma yo yege go ɲga ki kan naa konaa yege mboro ti gbegele yeri yirige?» ¹⁰A wè si pe yewe fun pe mɛɛ ti ni, jaɲgo mbe mbele pe yen teele pe mɛɛ ti yɔnɔgɔ mberi torogo ma kan mbe pe naga ma na.

¹¹«Ki leele pè we yɔn sogo senre nda ni tori nda yeɛn. Pàa yo fɔ: «Yenɲele na wa naayeri konaa laga tara ti na, we yen lo tunmbyeele. Sherigo ɲga kila kan faa ko we yen na kanni naa. Ki yegele legere yɔn ka tin, Izirayeli tara wunlunaɲa gbɔɔ wà laga kan maga kɔ†. ¹²Ɛɛn fɔ, a we teleye pè si kaa Yenɲele na wa naayeri li nawa pi ɲgban, a li si pe le Babilɔni tara wunlunaɲa Nebukanezari wi keɛ, wo ɲa wila pye Kalide tara fenne woo. A wo sigi sherigo gbɔɔ ɲga ki jan, mɛɛ leele pe koli ma kari pe ni kulowo wa Babilɔni tara†. ¹³Konaa ki ni fuun, Babilɔni tara wunlunaɲa Sirusi wi wunluwo pi yeke konɲbanna li ni, a wì si konɔ kan ma yo pe Yenɲele li sherigo gbɔɔ ɲga ki kan naa. ¹⁴Wunlunaɲa Nebukanezari wila tɛ yaapire naa warifuwe yaapire nda le ma yiri ti ni wa sherigo gbɔɔ ki ni, wa Zheruzalemu ca ma saa ti

tege wa Babilɔni ca sherigo gbɔɔ ki ni, wunlunaɲa Sirusi wila ti le ma yiri ti ni yere wa ki sherigo gbɔɔ ki ni, mari le Sheshibazari wi keɛ, wo ɲa wila tɛge wi pye tara ti janmaratigi. ¹⁵A wì sigi yo wi kan ma yo wigi yaapire ti le wi kari wi sari tɛge wa Yenɲele li sherigo gbɔɔ ki ni wa Zheruzalemu ca, ma nuru ma yo fɔ pe sherigo gbɔɔ ki kan wa ki titeleɲe ki ni. ¹⁶Ki pye ma, a Sheshibazari wì si pan laga, ma pan ma Yenɲele li sherigo gbɔɔ ki nɔgɔ le laga Zheruzalemu ca. Maga le wa ko wagati wo na fɔ ma pan ma gbɔn nala, ki sherigo gbɔɔ ɲga ki yen na kanni, ki fa kɔ gben.»

¹⁷«Koni, wunlunaɲa na maga ki yan ki yen ma yɔn, ma ti pege saga ja wunluwo kapyegele seweɛle pe ni wa Babilɔni ca, jaɲgo mbege jen na kaa pye wunlunaɲa Sirusi wila ki konɔ kan ma yo pe Yenɲele li sherigo gbɔɔ ɲga ki kan laga Zheruzalemu ca. Ko punɲo na, wunlunaɲa, mɔɔ nandanwa kala li yo we kan wa ki kala na li ni.»

Wunlunaɲa Dariyusi wila yɔn sogomɔ senre nda yo

6¹Kona, a wunlunaɲa Dariyusi wì si konɔ kan ma yo pe wunluwo kapyegele seweɛle pe saga ja wa seweere tegesaga ki ni, wa laga ɲga pàa pye na yarijende ti teri, wa Babilɔni ca. ²A pè si saa

†5.8: 1 Wunlu 6.14-18, 36; 7.12.

†5.11: 1 Wunlu 6.

†5.12: 2 Wunlu 25.8-12; 2 Kuro 36.17-20; Zhere 52.12-16.

selege sewe ɲa pe ma migi wa yan wa Medi kinda wi ni, wa cagbɔɔ Akibatani ki ni. Ki nandowo senre nda to tila pye ma yɔnlɔɔ wa wi ni ma yo fɔ:

³ «Wunlunaɲa Sirusi wi wunluwo pi ye le koŋbanna li ni, a wì si konɔ kan Yenɲele li sherigo gbɔɔ* ɲga wa Zheruzalemu ca ki wogo na ma yo fɔ: «Ki daga pe sherigo gbɔɔ ki kan naa fɔnɲɔɔ, ki pye laga ɲga pe yaa la saara* woo wa. Ki nɔɔ pege le ki liri. Ki yagawa pi yaa pye metere nafa ma yiri ke. Ki gbeme pi yaa pye metere nafa ma yiri ke. ⁴Pe yaa sinndere nda pè te ti koloyo taanri pye ki na, naa tire nda pè walagi ti kologo nunɲba ni†. Penjara nda ti yaa tege mbege kan, pa ti yaa yiri wa wunlunaɲa wi go penjara ti ni. ⁵Mbe taga wa ko na, Yenɲele li sherigo gbɔɔ ki te yaapire naa warifuwe yaapire nda Nebukanezari wila le ma yiri ti ni wa sherigo gbɔɔ ki ni wa Zheruzalemu ca ma kari ti ni wa Babilɔni ca, ti daga mbe songɔɔ sa tege wa sherigo gbɔɔ ki ni, wa tegesaga ɲga tila pye we, wa Zheruzalemu ca. Peri tege wa Yenɲele li sherigo gbɔɔ ki ni.»

⁶ «Een koni, mboro Tatinayi, mboro ɲa ma yen tara nda wa Efirati gbaan wi yɔnlɔɔ tosaga kee yeri ti janmaratigi, naa Shetari Bozinayi konaa ye pinleyeenle pe ni, yoro mbele ye yen tara nda wa Efirati gbaan wi yɔnlɔɔ tosaga kee yeri ti teele wele, ye kee wɔ ki kala

li ni. ⁷Ye Yenɲele li go ki kanga tunɲgo ki yaga kila piin kila kee yege. Zhufuye janmaratigi wo naa pe lelele* pe ni pe sherigo gbɔɔ ki kan wa ki titelege ki ni. ⁸Konɔ na mi yen na kaan ye yeri ɲga ye yaa pye mbe Zhufuye lelele pe saga sherigo gbɔɔ ki kanga wogo ki na, loli na fɔ: Ki leele, penjara nda ti yaa pe kala li yɔn, ti daga mbaa woo wa wunlunaɲa wi yarijende ti ni mbaa kaan pe yeri suyi, to nda ti maa taa wa nizara ɲa pe maa shoo tara nda wa Efirati gbaan wi yɔnlɔɔ tosaga kee yeri ti woolo pe yeri we. ⁹Pe jorowo yen yaraga o yaraga na mbege pye saraga sogowogo* Yenɲele na wa naayeri li yeri, yaa ki kaan pe yeri pilige pyew, ki ka ka pye sambalawa ni, mbe yala Zheruzalemu ca saraga wɔfenne* pe senyoro ti ni, to ti yen napene yirifɔnmbɔlɔ, naa simbapene, naa simbapene yirifɔnmbɔlɔ, naa yarilire nda pe yinri furoma, naa kɔ naa duven konaa sinme ni; ¹⁰jango paa nuwo taan saara woo Yenɲele na wa naayeri li yeri konaa paa Yenɲele li yenri wunlunaɲa wo naa wi pinambiile pe kan pe yinwege ta. ¹¹Ki senre nda, lere o lere kari ke, mila ki konɔ na li kaan wi wogo na fɔ: Pe tige ka tile pe wɔ wa wi go ki ni, pege numaga ki filige, pege kan poo nɔri wa ki na. Poo go ki pye kayege. ¹²Wunluwo o wunluwo, naa cenle o cenle li mbe kee yirige

†6.4: 1 Wunlu 6.36.

mbe yo li yaa ki senre nda ti kannga mbe Yenjele li sherigo gbɔɔ nga wa Zheruzalemu ca ki jan, ko nga Yenjele li yen nali yee nari wa ki ni we, Yenjele li ki fenne pe tongo. Mi Dariyusi, muwi migi konɔ na li kan. Peli senre ti tanga ti kologo ki na ce.»

¹³ Kì pye ma, tara nda wa Efirati gbaan wi yonlo tosaga kee yeri ti janmaratigi Tatinayi, naa Shetari Bozinayi konaa pe pinleyeenle pe ni, pè si wunlunaŋa Dariyusi wi senyoro ti tanga ti kologo ki na ce, to nda wila torogo pe kan we.

**Pàa sherigo gbɔɔ ki kan
maga kɔ konaa
maga yon yeenge feti wi pye**

¹⁴ Kona, a Zhufuye lelele pe nee sherigo gbɔɔ ki kanni na kee ki ni yege, a tunngo kì saa pye ma yon, ma yala Yenjele yon senre yofɔ* Azhe wo naa Ido pinambyɔ Zakari pe Yenjele yon senyoro ti ni. A pè go ki kan maga kɔ ma yala konɔ na Izirayeli* woolo Yenjele làa kan li ni, konaa ma yala konɔ na Sirusi, naa Dariyusi konaa Perisi tara wunlunaŋa Aritaserisesi wi ni pàa kan li ni. ¹⁵ Go ki kanga kila

kɔ Adari† yenge ki pilige taanri wogo ko ni, wunlunaŋa Dariyusi wi wunluwɔ pi yele kɔgɔlɔni wolo li ni. ¹⁶ Izirayeli woolo, naa saraga wɔfenne, naa Levi setirige piile* konaa mbele pàa yiri wa kulowo pi ni ma pan pè si Yenjele li sherigo gbɔɔ ki yon yeenge feti wi pye nayinme ni†. ¹⁷ Mbe Yenjele li sherigo gbɔɔ ki yon yeenge feti wi pye, pàa napene cenme wɔ saraga*, naa simbapene cenme shyen (200) konaa simbapene yirifɔnmbɔlɔ cenme tijere (400) ni; mee sikapene ke ma yiri shyen pye Izirayeli woolo pe ni fuun pe kapere ti kala yagawa jasaraga, ma yala Izirayeli woolo pe cengele ke yon ki ni†. ¹⁸ A pè si saraga wɔfenne pe tegetege ma yala pe ngbeleye yi ni, ma Levi setirige piile pe tegetege ma yala pe ngbeleye yi ni Yenjele li tunngo pyege ki na wa Zheruzalemu ca, paa yege nga na ki yen ma yonlɔgo wa Moyisi sewe wi ni†.

Zhufuye pàa Paki feti wi pye

¹⁹ Kona, mbele pàa yiri wa kulowo pi ni, pè si Paki* feti wi pye yele li yenge kongbannga ki pilige ke ma yiri tijere wogo ki

†6.15: Adari yenge ki ma saa to ma yala feviriyee yenge naa marisi yenge ki ni. Yelee cenme naa ke ma yiri tijere (514) wolo li ni maga ta Zhezu Kirisi wi fa se, kila yala Izirayeli woolo pe juguye pàa pan ma sherigo gbɔɔ ki tongo makɔ; ko pungo na, yelee nafa taanri ma yiri ke torongɔlɔ sherigo gbɔɔ ki tongɔngɔlɔ, Adari yenge ki ni, a pè si nuru maga kan naa fonngo.

†6.16: 1 Wunlu 8.63.

†6.17: 2 Sami 6.13; 2 Kuro 29.21; 30.24.

†6.18: Nambu 3.6-9; 18.1-7; 1 Kuro 24.1-19.

na†. ²⁰ Saraga wɔfenne poro naa Levi setirige piile pe ni paa pinle ma pe yee pye fyɔngɔ fu*, a pe ni fuun pè pye fyɔngɔ fu. A pè si Paki feti yaayoro ti kɔnlɔgi mbele paa yiri wa kulowo pi ni pe mege ni, naa pe sefenne saraga wɔfenne pe mege ni konaa pe yee mege ni. ²¹ Izirayeli woolo mbele paa yiri wa kulowo pi ni ma pan, pè si Paki feti yaakara ti ka ma pinle leele mbele paa pe yee pye fyɔngɔ fu ma laga cengele sannɔgala ke fyɔngɔ kapyere ti na pe ni, poro mbele paa taga pe na, na Yawe Yenjele, Izirayeli woolo Yenjele li lagajaa we. ²² A pè si leve fu buru feti* wi pye nayinme ni piliye kɔlɔshyen ni, katugu Yawe Yenjele laa yɔgɔrimɔ kan pe yeri, ma Asiri† tara wunlunaŋa wi jatere wi kanŋa pe kanŋɔlɔ, a wì pe saga Yenjele, Izirayeli woolo Yenjele li sherigo gbɔgɔ ki kanga tunŋgo ki na.

ESIDIRASI WI KAPYEGELE

7--10

Esidirasi wila kari wa Zheruzalemu ca

7 ¹ Ki kagala ke puŋgo na, Perisi tara wunlunaŋa Aritaserisesi wi wunluwɔ sanga wi ni, naŋa ŋa paa pye na yinri Esidirasi wì si pan wa Zheruzalemu ca. Esidirasi wila

pye Seraya pinambyɔ. Seraya to wo lawi ŋa Azariya. Azariya to wo lawi ŋa Hilikiya. ² Hilikiya to wo lawi ŋa Shalumu. Shalumu to wo lawi ŋa Zadoki. Zadoki to wo lawi ŋa Ahitubu. ³ Ahitubu to wo lawi ŋa Amariya. Amariya to wo lawi ŋa Azariya. Azariya to wo lawi ŋa Merayɔti. ⁴ Merayɔti to wo lawi ŋa Zeraya. Zeraya to wo lawi ŋa Uzi. Uzi to wo lawi ŋa Buki. ⁵ Buki to wo lawi ŋa Abishuwa. Abishuwa to wo lawi ŋa Fineyasi. Fineyasi to wo lawi ŋa Eleyazari. Eleyazari to wo lawi ŋa saraga wɔfenne* to Arɔn* we.

⁶ Ki Esidirasi wì si yiri wa Babilɔni ca ma pan wa Zheruzalemu ca. Wila pye lasiri sewe jenfɔ*, ma Moyisi lasiri* wi kɔrɔ wi jen fɔ jenge; ko lasiri wo Yawe Yenjele, Izirayeli* woolo Yenjele laa kan li woolo pe yeri. Yaraga ŋga fuun wila pye na jaa, wunlunaŋa wila ki ni fuun ki kan wi yeri, katugu Yawe Yenjele, wi Yenjele laa pye wi ni. ⁷ Wunlunaŋa Aritaserisesi wi wunluwɔ pi yele kɔlɔshyen wolo li ni, Izirayeli woolo pèle la pan fun wa Zheruzalemu ca, paa pye saraga wɔfenne poro pele, naa Levi setirige piile* pele ni, naa yurukɔlɔ pele ni, naa yeyɔngɔ kɔrɔsifenne pele ni, konaa Netiniyenye* pele ni. ⁸ Esidirasi wila pan ma gbɔn wa Zheruzalemu

†6.19: Eki 12.1-20.

†6.22: Asiri tara wunlunaŋa ŋa wi senre tì yo lagame wo nuŋgba wo wi yen Perisi tara wunlunaŋa ŋa paa pye na yinri Dariyusi.

ca pe ni, wunlunaŋa wi wunluwo pi yeŋe kolshyen wolo li yeŋge kaŋgurugo wogo ki na. ⁹Wila tangala li le ma yiri wa Babiloni ca yeŋe li yeŋge koŋbanŋga ki pilige koŋbanŋga ki na ma saa gbɔn wa Zheruzalemu ca yeŋge kaŋgurugo wogo ki pilige koŋbanŋga ki na, katugu wi Yenŋele laa pye wi ni na wele wi na tiyɔngɔ. ¹⁰Katugu Esidirasi wila wi jatere wi ni fuun wi tege na Yawe Yenŋele li lasiri* senre ti kara na tanri ti na, na Izirayeli woolo pe nari lasiri wi kondegeŋgele naa wi kakɔnndegeŋgele ke ni.

Wunlunaŋa Aritaserisesi wila sewe kan Esidirasi wi yeri

¹¹Sewe ŋa wunlunaŋa Aritaserisesi wila kan saraga wɔfɔ naa lasiri sewe jenfɔ Esidirasi wi yeri, wo ŋa wila Yawe Yenŋele li ŋgasegele naa li kondegeŋgele ŋgele laa kan Izirayeli woolo pe yeri ke kara ma ke jen ma wali ke na, ki sewe wi nawa senre tori nda yeen:

¹²«Aritaserisesi ŋa wi yen wunlumbolo pe wunluwo, wo wila ki sewe ŋa wi kaan saraga wɔfɔ naa lasiri sewe jenfɔ Esidirasi wi yeri, Yenŋele na wa naayeri, wo ŋa wili lasiri wi jen ma wali wi na we.

¹³«Izirayeli woolo pe ni fuun, naa saraga wɔfenne konaa Levi setirige piile mbele pe yen ma cen laga na wunluwo tara ti ni, nee ki jaa mbe kari wa Zheruzalemu ca, mi konɔ kan ma yo pe pe yaga pe

pinle ma ni paa kee. ¹⁴Ki kala na, mi wunlunaŋa, mi naa na yerifenne kolshyen pe ni, wɔɔn tun ma sa Zhuda tara to naa Zheruzalemu ca kala li welewele na kaa pye pe yen na tanri ma Yenŋele li lasiri wi na, wo ŋa wi sewe wi yen ma kee, a ma jen we. ¹⁵Maa kee warifuwe naa te ŋa mi naa na yerifenne pe ni we kan nandanwa ni Izirayeli woolo Yenŋele li yeri wi ni, lo na li censaga ki yen wa Zheruzalemu ca we. ¹⁶Warifuwe naa te ŋa fuun ma yaa ta laga Babiloni kinda wi ni fuun wi ni, konaa nandanwa yarikanra nda leele poro naa saraga wɔfenne pe yaa kan pe Yenŋele li sherigo gbɔgɔ* ki mege ni wa Zheruzalemu, yaa kee ti ni fun.

¹⁷Ki kala na, ma sa ki penjara ti tege ma napene lo ti ni yetogowo ni, naa simbapene konaa simbapene yirifɔnmbɔlɔ ni, naa muwe ni mba pi yaa wo saraga, konaa duven ŋa pe ma wo saraga*, ma sari wo saraga wa saraga wɔsaga* ŋga wa ye Yenŋele li go ki ni ki na, wa Zheruzalemu ca. ¹⁸Warifuwe naa te ŋa wi yaa koro, yaraga o yaraga ki yen ma yɔn mboro naa ma sefenne pe ni ye yege na, yoo tege yege pye wi ni mbe yala ye Yenŋele li nandanwa kala li ni.

¹⁹Yaapire nda ti kan ma yeri ma Yenŋele li go tunŋgo ki kala na, ma sari tege ma Yenŋele li yege sɔgɔwo wa Zheruzalemu ca. ²⁰Ma jorowo ka pye mbe yaara ta yege lo ma Yenŋele li go ki mege ni, maga

penjara ti wɔ wa wunlunaŋa wi go ki yarijende teŋesaga ki ni.

²¹ «Mi wunlunaŋa Aritaserisesi, penjara tegefenne mbele pe yen wa tara nda wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaga kee yeri ti ni, mi yen na konɔ kaan ye ni fuun ye yeri fɔ saraga wɔfɔ naa lasiri sewe jenfɔ Esidirasi ŋa wì Yenŋele na wa naayeri li lasiri wi jen ma wali wi na, na wi kaa yaraga o yaraga jaa yege kan wi yeri. ²²Yoo kan ye sa gbɔn fɔ warifuwe culo waga taanri naa cenme kaŋgurugo (3 500), naa bile* culo waga nafa ma yiri ke (30 000), naa duven litiri waga tijere naa cenme kaŋgurugo (4 500) konaa kɔ ni nandanwa ni. ²³Yenŋele na wa naayeri li konɔ kan ŋga fuun wogo na li go ki wogo na, ki daga ki wogo ki gbegele ki yala cɛcɛcɛ, jaŋgo liga ka nawa ŋgban na wunluwɔ po naa na setirige pinambiile pe ni. ²⁴Ki kala na, we yen naga yuun ye kan fɔ lambo, naa nizara konaa tara kɔnlɔ kɔnsaga penjara si daga mbaa shoo saraga wɔfenne, naa Levi setirige piile, naa yurukɔɔɔ, naa yeyɔngɔ kɔrɔsifenne konaa Netiniyenye naa sherigo gbɔgɔ tunmbyeele pe yeri.

²⁵ «Mboro wo na Esidirasi, mbe yala Yenŋele li tijinliwe mba mà ta pi ni, ma kundigile naa kiti konfenne tegetege, paa kiti sinŋe kɔɔn mbele fuun pe yen wa tara nda wa Efirati gbaan wi yɔnlɔ tosaga kee yeri pe kan, poro mbele pɔɔn Yenŋele li lasiri koŋgolo ke jen we, konaa ma ti paa lasiri koŋgolo

ke nari mbele pee ke jen pe na. ²⁶Na lere ŋa fuun woro na tanri ma Yenŋele li lasiri wi na konaa wunlunaŋa wi lasiri konɔ li na, wo daga pe kiti kɔn wi na poo gbo, nakoma poo purɔ poo wɔ pe yee sɔgɔwɔ, nakoma pe yigile wa wi na, nakosima poo le kaso.»

Esidirasi wìla Yenŋele li shari

²⁷Kona, a Esidirasi wì sho fɔ: «Sɔnmɔ yen Yawe Yenŋele, we teleye Yenŋele li woo, lo na ligi le wa wunlunaŋa wi kotogo na wi Yawe Yenŋele li go ki gbɔgɔ ki gbɔgɔlɔmɔ mba pi na wa Zheruzalemu ca we. ²⁸Lì kajenŋe pye na kan, ma ti a na kala lì wunlunaŋa wi ndanla, naa wi yerifenne, konaa wi legbɔɔɔ mbele fanŋga fenne pe ni. Kì pye ma, a mì si fanŋga ta, katugu Yawe Yenŋele, na Yenŋele làa pye na ni nala kɔrɔsi. A mì si Izirayeli woolo teele pe gbogolo, jaŋgo pe pinle na ni pe kari.»

Izirayeli woolo mbele pàa pinle Esidirasi wi ni ma sɔngɔrɔ wa Zheruzalemu ca

8¹Wunlunaŋa Aritaserisesi wi wunluwɔ sanga wi ni, seye teele mbele pàa yiri wa Babilɔni ca ma pinle na ni ma kari wa Zheruzalemu ca, pe mere tori yeen ma yala pe setiriye yi ni: ²Gerishɔmu ma yiri wa Fineyasi setirige piile pe ni; naa Daniyeli ma yiri wa Itamari setirige piile pe ni; naa Hatushi ma yiri wa Davidi

setirige piile pe ni; ³naa Zakari ma yiri wa Shekaniya setirige piile naa Parewoshi setirige piile pe ni, nambala cenme naa nafa shyen ma yiri ke (150) la pinle wi ni, mbele paa pe mere ti yonlog; ⁴naa Zeraya pinambyo Eliyohenayi ma yiri wa Pahati Mowabu setirige piile pe ni, nambala cenme shyen (200) la pinle wi ni; ⁵naa Mahazyeli pinambyo wi ni ma yiri wa Shekaniya setirige piile pe ni, nambala cenme taanri (300) la pinle wi ni; ⁶naa Zhonatan pinambyo Ebedi wi ni ma yiri wa Adini setirige piile pe ni, nambala nafa shyen ma yiri ke la pinle wi ni; ⁷naa Ataliya pinambyo Ezayi ma yiri wa Elamu setirige piile pe ni, nambala nafa taanri ma yiri ke la pinle wi ni; ⁸naa Mikayeli pinambyo Zebadiya ma yiri wa Shefatiya setirige piile pe ni, nambala nafa tijere la pinle wi ni; ⁹naa Yehiyeli pinambyo Abidiyasi ma yiri wa Zhouabu setirige piile pe ni, nambala cenme shyen ma yiri ke ma yiri kolotaanri (218) la pinle wi ni; ¹⁰naa Yosifiya pinambyo wi ni ma yiri wa Shelomiti setirige piile pe ni, nambala cenme naa nafa taanri (160) la pinle wi ni; ¹¹naa Bebayi pinambyo Zakari ma yiri wa Bebayi setirige piile pe ni, nambala nafa ma yiri kolotaanri la pinle wi ni; ¹²naa

Hakatan pinambyo Yohana ma yiri wa Azigadi setirige piile pe ni, nambala cenme ma yiri ke (110) la pinle wi ni; ¹³Adonikamu setirige piile, poro mbele pe yen pungo woolo wele, pe mere tori nda yeen: Elifeleti, naa Yeyiyeli, konaa Shemaya, nambala nafa taanri la pinle pe ni; ¹⁴naa Utayi konaa Zakuri ma yiri wa Bigivayi setirige piile pe ni, nambala nafa taanri ma yiri ke la pinle pe ni[†].

¹⁵Kona, a mi si pe gbogolo wa gbaan na wi maa fuun na kee wa Ahava ca ki yeri wi yon na. A we si paara yinre* kan ma cen le piliye taanri. A mi si leele poro naa saraga wofenne* pe welewele, mii Levi setirige pyo* yan wa pe ni. ¹⁶Ki pye ma, a mi si tun, a pe saa kundigile pe yeri, Eliyezeri, naa Ariyeli, naa Shemaya, naa Elinatan, naa Yaribu, naa Elinatan, naa Natan, naa Zakari konaa Meshulamu, ma taga lasiri* nagafenne Yoyaribu konaa Elinatan pe ni. ¹⁷A mi si konon kan pe yeri ma yo pe kari wa kundigi Ido wi yeri, wo na wila pye ma cen wa Kasifiya ca we, ma senre le pe yon pe sari yo Ido wo naa wi sefenne mbele paa pye Netiniyenyee* pe kan, poro mbele paa pye wa Kasifiya ca we, jango paa paan tunmbyeele ni we kan we Yenjele li go tunngo ki mege ni. ¹⁸Maga ta Yawe Yenjele laa pye na we korosi ki kala na, a pe si pan Sherebiya ni we kan, wila

[†]8.1-14: Nambala mbele paa jiri laga ki laga nga ki ni, pe ni fuun paa pye lere waga kele naa cenme koloshyen naa ke ma yiri shyen (1 712); jele naa piile pe sila poro jiri mbe pe pinle wa.

pye naŋa tijinliwe fɔ ma yiri wa Mahali setirige piile pe ni. Mahali wila pye Levi wi pinambyɔ konaa ma pye Izirayeli* wi pishyenwoo. Sherebiya wila pan wo naa wi pinambiile konaa wi sefenne pe ni, paa pye lere ke ma yiri koltaanri; ¹⁹konaa Hashabiya, naa Ezayi ma yiri wa Merari setirige piile pe ni, naa wi sefenne konaa wi pinambiile pe ni, paa pye lere nafa; ²⁰paa pan fun Netiniyenye cenme shyen naa nafa (220) ni. Davidi wo naa kundigile pe ni paa Netiniyenye mbele kan, jaŋgo paa Levi setirige piile pe sari, paa pye poro setirige piile. Paa pe ni fuun nunŋba nunŋba pe mere ti yeri.

²¹Kona, a mi sigi yari wa Ahava gbaan yɔn tara ti ni, ma yo we yenŋe le* we we yeɛ tirige we Yenŋele li yege sɔɔwɔ, jaŋgo mbeli yenri li ti we tanga yinŋe, woro naa we piile konaa we keɛ yaara ti ni fuun ti ni. ²²Ki mbaa pye na yeri fere ni mbe malingbɔnɔ ngbelege konaa shɔn lugufenne yenri wunlunaŋa wi yeri paa we go singi we juguye pe na kondangala li na; katugu waa wunlunaŋa wi pye ma yo fɔ we Yenŋele li maa mbele fuun pe maa li lagajaa pe go singi, na kajenŋe piin pe kan, ɛn fɔ mbele pe ma je li na, li ma nawa ngban pe ni fɔ tipege. ²³Ki pye ma, a wɛ si yenŋe le ma we Yenŋele li yenri ki wogo ki na. A li si logo we yeri.

²⁴Kona, a mi si kundigile ke ma yiri shyen wɔ saraga wɔfenne teele* pe ni, poro la wele Sherebiya, naa

Hashabiya konaa pe sefenne leele ke ni. ²⁵A mi si warifuwe, naa te konaa yarijende nda paa kan ti taanla mari kan pe yeri, to nda wunlunaŋa wo naa wi yerifenne, naa wi kundigile, konaa Izirayeli woolo mbele fuun paa pye wa tara ti ni paa kan we Yenŋele li go ki mege ni we. ²⁶Ki pye ma, a mi si warifuwe tɔni nafa kan pe yeri, naa warifuwe yaara tɔni taanri, naa te tɔni taanri, ²⁷naa te wɔjenŋele nafa ni ŋele kaa te pyɔ waga kele (1 000) yɔn tin konaa tuguyenre cɔɔ tiyɔnɔ shyen ni, nda tila pye ma yɔn paa te yen.

²⁸Kona, a mi si pe pye fɔ: «Ye yen ma tege ye ye Yawe Yenŋele li kan, ki yaara nda fun ti yen ma tege ti ye li kan. Ki warifuwe ŋa naa ki te ŋa wi yen nandanwa yarikanra nda ti kan Yawe Yenŋele, ye teleye Yenŋele li yeri. ²⁹Yaa ki yaara nda ti kɔɔsi, yeri yingiwe jen jenŋe fɔ ye ka sari taanla saraga wɔfenne teele pe yege na, naa Levi setirige piile konaa Izirayeli tara teele pe yege na wa Zheruzalemu ca, wa Yawe Yenŋele li sherigo gbɔɔ* ki kanŋgaga na yinre ti ni.»

³⁰Warifuwe, naa te konaa yaara nda paa taanla, a saraga wɔfenne poro naa Levi setirige piile pɛ siri shɔ mbe kari ti ni wa Zheruzalemu ca, wa we Yenŋele li go ki ni.

³¹Yeɛ li yenŋe konŋbanŋa ki pilige ke ma yiri shyen wogo ki na, a wɛ si yiri wa Ahava gbaan wi yɔn na mbe kari wa Zheruzalemu ca. We Yenŋele laa pye we ni na we

kōrōsi, ma we go sige we juguye poro naa benjanri pyefenne pe na we kondangala li na. ³²Naa wàa ka saa gbōn wa Zheruzalemu ca, a wè si wogo piliye taanri ni. ³³Pilige tijere wogo ki na, a wè si warifuwe, naa tē konaa yaapire ti taanla wa we Yenṅele li go ki ni, mari le Uri pinambyō Meremōti ṅa wila pye saraga wōfō wi kēē. Fineyasi pinambyō Eleyazari wila pye wa wi ni. Levi setirige piile pàa pye wa pe ni, naa Zhouwe pinambyō Yozabadi konaa Binuyi pinambyō Nowadiya. ³⁴Naa pàa kaa ti ni fuun ti jiri mari taanla, a pè si ti nuguwō pi yōn ki yōnlōgō ki wagati jate wi ni.

³⁵Kulolo mbele pàa yiri wa kulowo pi ni ma pan, a pè si saara sogoworo* wō Izirayeli woolo Yenṅele li yeri Izirayeli woolo pe ni fuun pe kala na. To la pye napene ke ma yiri shyen, naa simbapene nafa tijere ma yiri ke ma yiri kōgōlōni, naa simbapene yirifōnmbōlō nafa taanri ma yiri ke ma yiri kōlōshyen, konaa sikipene ke ma yiri shyen ma poro pye kapere ti kala yagawa jasaraga. Pàa ti ni fuun ti wō saara sogoworo Yawe Yenṅele li yeri. ³⁶A pè si wunlunaṅa wi ṅgasegele ke kan wunlunaṅa wi kundigile pe yeri konaa wi gboforoneriye mbele pe yen wa tara nda wa Efirati gbaan wi yōnlō tosaga kēē yeri pe yeri. A poro si leele pe saga Yenṅele li go ki kanga wogo ki na.

Zhufuye pàa cengele kele yege jēele pōri

9¹Ki kagala ke ni fuun ke torongōlō, a kundigile pèle si fulo na tanla mala pye fō: «Izirayeli* woolo, naa saraga wōfenne* konaa Levi setirige piile* pee yenle mbe laga ki tara nda ti woolo poro naa pe katijangara ti na, to nda Kana tara fenne pe maa piin, naa Heti cenle woolo pe ni, naa Perezī cenle woolo, naa Mowabu cenle woolo, naa Amō cenle woolo, naa Zhebusi cenle woolo, naa Ezhipiti tara fenne konaa Amōri cenle woolo pe ni. ²Katugu pè ki cengele ke sumborombiile pele pōri pe jēele konaa pe pinambiile pe jēele. Ki pyelōmō pi na ma, poro mbele cenle na li yen kpoyi* pè pe yēē pinle tara ti cengele ke ni. Kundigile poro naa yekeele pe ni, poro pàa pye kōṅbanmbala maga kapege ki pye.»

³Naa mila kaa ki logo sanga ṅa ni, a mī silan yaripōrō to naa na derigbōgō ki ni ti tilele mari walagi, mala yinzire to naa na siyō sire ti tilele mari kōlōgi jatere pirindorogo ki na mēē cen. ⁴Ki pye ma, mbele fuun pàa pye na fye Izirayeli woolo Yenṅele li sēnre ti yege, mbele pàa yiri wa kulowo pi ni pe mbasinme pi kala na, a pè si pe yēē gbogolo wa na tanla. Mila koro ma cen le yesanga ni fō ma saa gbōn yōnlōkōgō yege saraga wōsanga wi na.

**Esidirasi wila yenri mbele
pe sila pye ma sin pe kan**

⁵Yɔnlɔkɔɔ yɛɛ saraga* wɔsanga wi ni, mɪla pye ma cɛn yesanga ni laga ŋga na, a mɪ si yiri le na yaripɔɔ to naa na derigbɔɔ ki ni tɪ walagi na na. A mɪ si kanŋguuro kan, mala keyen yi yirige ma wa wa Yawe Yɛŋɛle, na Yɛŋɛle li yeri, ⁶ma yo fɔ: «Na Yɛŋɛle, na jatere wɪ piri na na, a fɛrɛ na ta, mi se ya mbanla yɛɛ ki yirige mbɔɔn wele, e, na Yɛŋɛle. We kambasinnde tɪ lɛɛ fɔ ma we tɔn, a we kajɔɔɔ tɪ tanli ti yɛ na fɔ ma saa gbɔn wa yɛŋɛle na. ⁷Maga le wa we tɛleye pe sanga wi na fɔ ma pan ma gbɔn nala, we yen kajɔɔɔ pyefenne fɔ jɛŋɛ. We kambasinnde ti kala na, woro naa we wunlumbolo konaa we saraga wɔfenne pe ni pàa we le tara woolo pe wunlumbolo pe kɛɛ pe we gbo tokobi ni, pe we koli pe kari we ni kulowo, pe we kɛɛ yaara ti koli we yeri konaa fɛrɛ mbe we ta paa yɛɛ ŋga na ki yen nala we. ⁸Ɛɛn fɔ koni, ki fa mɔ, Yawe Yɛŋɛle, we Yɛŋɛle, maa yɔn we na ma we pele yaga wɛ koro yinwege na, ma larasaga kan we yeri we cɛn wa ma tara nda ti yen kpoyi ti ni; kɪ pye ma, we Yɛŋɛle mà yanwa yirige we kan konaa ma yinwege jenri kan we yeri wa we

kulowo pi ni. ⁹Katugu we yen kulolo, ɛɛn fɔ we Yɛŋɛle lii we yaga wa we kulowo pi ni. Lɪ ti a Pɛrisi tara wunlumbolo pɛ kajɛŋɛ pye we kan ma we yaga, a waa we yinwege ki piin naa, jango we we Yɛŋɛle li go ki kan naa, wege jɔɔsara ti gbegele konaa mbe larasaga kan we yeri wa Zhuda tara konaa wa Zheruzalɛmu ca.

¹⁰«E, we Yɛŋɛle, koni yinŋi we yaa yo ŋga kɪ pye yɛɛn ko punŋo na? Mà jen wɛ je ma ŋgasegele ke na, ¹¹koro ŋgele maa yo ma tunmbyeele Yɛŋɛle yɔn sɛnrɛ yofenne* pe kan, a pɛ ke kan we yeri we, ma yo fɔ: «Tara nda ye yaa sa ye wa ti ni mberi shɔ mberi ta ti pye ye woro, ki tara ti yen fyɔŋɔ* ni tara woolo pe fyɔŋɔ kapyere ti kala na; pɛri yin pe katijangara ti ni, maga le ti go ŋga na fɔ ma saa ki wa ti go ŋga na[†]. ¹²Ki kala na, yaga kaa ye sumborombiile pe kaan pe pinambiile pe yeri pe jɛle, yaga si kaa pe sumborombiile pe kaan ye pinambiile pe yeri pe jɛle. Yaga kaa ki jaa pe yeyinŋɛ ta nakoma mbaa pe yɔnwɔ jaa. Ki ka pye ma, pa ye yaa fanŋga ta, mbaa tara ti yarilire tiyɔnrɔ ti kaa konaa mberi yaga ti pye kɔrɔɔ sanga pyew ye piile pe kan[†]. ¹³We Yɛŋɛle, ŋga fuun ki wɛ ta ko yiri we kapyere tijangara naa we kajɔɔɔ gbɔɔ ko

[†]9.11: Ki laga ŋga ki yen na para na kee Kana tara fenne pe yarisunndo gbɔɔɔwɔ po yeri, konaa kɛnrɛ lime kapyere nda pàa pye na piin na tari wa ti ni (Levi 18.3; 2 Kuro 29.5; Eze 7.20; 36.18).

[†]9.12: Ɛki 34.11-16; Dete 7.1-5; 11.8; 23.7.

yeri, ali konaa ki ni fuun, mɛɛ we le jɔɔɔ mbe yala we kapere ti ni, a mà pele jenri yaga pè koro go na we ni. ¹⁴Mele wee nuru naa waa ma ngasegele ke jogo la pɔɔɔ piin ki cengele ngele ke maa katijangara piin ke ni? Ki ka pye ma, mɛɛ yaa nawa ngban we ni jɛɛɛ fɔ mbe we tɔɔɔ mbe we kɔ ali pele se koro go na we ni, pele se si shɔ we ni? ¹⁵Yawe Yenɲele, Izirayeli woolo Yenɲele, ma yen sinɲe, katugu woro we yen leele jenri mbele pè koro go na, ma shɔ nala. Wele, we mbele ma yege sɔɔɔ we kajɔɔɔ ki ni, mbe sigi ta, wa ko cenlɔmɔ mba po ni, we se ya koro go na ma yege sɔɔɔ.» »

**Zhufuye pàa jɛɛle mbele pɔri
cengele kele yege ni pàa pe wa**

10 ¹Ma Esidirasi wi ta wila pye na gbele ma kannguuro kan wa Yenɲele li sherigo gbɔɔɔ* ki yege, naga yenrɛwe mba pi yenri naga nari ma yo pè kapege pye, a Izirayeli* woolo janwa gbɔɔɔ là si gbogolo wa wi tanla, nambala, naa jɛɛle konaa piile pe ni. Leele pàa gbele ma yentunwɔ legere wɔ. ²Kona, Yehiyeli pinambyɔ Shekaniya ɲa wila pye Elamu setirige pyɔ wì si senre ti le, mɛɛ Esidirasi wi pye fɔ: «Wè kapege pye we Yenɲele li na ma cengele kele yege jɛɛle pɔri. Eɛn fɔ konaa ki ni fuun, jigi tagasaga yen Izirayeli woolo pe yeri wa ki kala li ni. ³Mbege le yinɲɔ wo ni, ye ti we yɔn finliwɛ* le we Yenɲele li ni

mbege naga fɔ we yaa ki jɛɛle mbele pe ni fuun poro naa pe piile pe ni pe yaga paa kee, mbe yala na tafɔ Esidirasi wi senyoro ti ni konaa mbele pe maa fye we Yenɲele li ngasegele ke yege pe senyoro ti ni. Ki pye ki yala ngasegele ke ni. ⁴Yiri, katugu mboro ma mbe ya mbege kala na li yege wɔ. We yaa pye ma ni. Fanɲga le ma yeɛ ni, maga kala li yege wɔ.»

⁵Kì pye ma, a Esidirasi wì si yiri, mɛɛ ki ngban saraga wɔfenne teele* pe na, naa Levi setirige piile* konaa Izirayeli woolo pe ni fuun pe na ma yo pe wugu pege naga fɔ ɲga kì yo pe yaa ki pye. A pè si wugu ki na. ⁶Ko punɲo na, a Esidirasi wì si yiri le Yenɲele li sherigo gbɔɔɔ ki yege, mɛɛ kari ma saa ye wa Eliyashibu pinambyɔ Yohana wi yumbyɔ wi ni. Naa wila ka saa ye wa, wii li, wii si wɔ, katugu kila pye kunwɔ kayanɲa wi yeri mbele pàa yiri wa kulowo pi ni pe kapege ki kala na.

⁷Kona, a pè sigi yari wa Zhuda tara konaa wa Zheruzalemu ca ma yo fɔ mbele pè yiri wa kulowo pi ni, pe ni fuun pe pe yeɛ gbogolo wa Zheruzalemu ca. ⁸Mbege le sa gbɔn piliye taanri, lere ɲa fuun si pan mbe yala kundigile poro naa leleɛle* pe senyoro ti ni, pe yaa ki fɔ wi kee yaara ti shɔ wi yeri mboo purɔ mboo wɔ wa mbele pe yiri wa kulowo pi ni pe gbogolomɔ woolo pe sɔɔɔwɔ.

⁹Kì pye ma, a Zhuda tara naa Benzhamɛ tara nambala pe ni

fuun pè si pe yee gbogolo wa Zheruzalemu ca piliye taanri fogo ni. Ko la pye yele li yenge koljere wogo ki pilige nafa wogo ki na. Janwa wi ni fuun wila saa yere wa Yenjele li sherigo gbogo lonjo ki nawa pi ni. Paa pye na seri ki kala li kala na, konaa katugu tisaga la pye na paan fun. ¹⁰Ko punjo na, a saraga wof* Esidirasi wi si yiri ma yere, mee leele pe pye fo: «Yè kapege pye ma tara ta yege jele pori, ma ti a ka taga Izirayeli woolo pe kajoggo ki na. ¹¹Koni, yege yo fo ye kapege pye Yawe Yenjele, ye teleye Yenjele li yege na, ye sila pye na li nandanwa kala li piin. Ye ye yee laga tara ti cengele ke na konaa jele mbele ye le cengele kele yege ni pe na.» ¹²A gbogolomwo woolo pe ni fuun pe suu yon sogo magangbol ni ma yo fo: «Ee, we yaa ki pye paa yege nga na maga yo we.»

¹³«Een fo leele pe lege, tisaga wagati si wi, we se ya koro funwa na. Mbe si taga wa ko na, ki kala na li se ya yege wo pilige nunba, nakoma piliye shyen, katugu we legerè wè kapege pye wa ki kala na li ni. ¹⁴Ki kala na, ki daga we kundigile poro mbe koro laga gbogolomwo woolo pe yonlo. We cara ti ni, mbele fuun pe tara ta yege jele pori, poro naa pe lelele pe ni, naa pe kiti konfenne pe ni, paa yinrigi ca nunba nunba pyew ki ni paa paan pe koroggo wagati na wi yaa kon mbe tege pe kan wi ni, jango we sho we Yenjele li

nanngbanwa gboggo pi ni wa ki kala na li ni we kanngol.»

¹⁵Azayeli pinambyo Zhonatan wo naa Tikiva pinambyo Yaziya poro ce paa je ki senre ti na. A Meshulamu naa Levi setirige pyo Shabetayi poro pe saga. ¹⁶Een fo mbele paa yiri wa kulowo pi ni, a pe si nga kila yo ki pye. A pe si saraga wof Esidirasi wo naa seye teele pele wo ma yala pe setiriye yi ni. Paa pe ni fuun pe mere ti yeriyeri. A ki leele pe si gbogolo yele li yenge ke wogo ki pilige konngbannga ki na mbege kala li yege wo. ¹⁷Yefonnwo li yenge konngbannga ki pilige konngbannga ki na, nambala mbele fuun paa tara ta yege jele pori, a pe si ko ki woolo pe kala li yege womo pi ni.

Zhufuye mbele paa tara ta yege jele pori pe mere re

¹⁸Wa saraga wofenne pe ni, mbele paa tara ta yege jele pori poro wele yeen. Yozadaki pinambyo Zhouwe wi setirige piile pe ni konaa wi sefenne nambala pe ni, poro la wele Maaseya, naa Eliyezeri, naa Yaribu konaa Gedaliya. ¹⁹A pe si yere ki yerewe mbe pe jele pe wa konaa mbe simbapolo wo saraga mbe pe kajoggo ki gbegele. ²⁰Wa Imeri setirige piile pe ni, poro la wele Hanani konaa Zebadiya. ²¹Wa Harimu setirige piile pe ni, poro la wele Maaseya, naa Eliya, naa Shemaya, naa Yehiyeli konaa Oziyasi. ²²Wa Pashuri

setirige piile pe ni, poro la wele Eliyohenayi, naa Maaseya, naa Ishimayeli, naa Netaneyeli, naa Yozabadi konaa Eleyasa. ²³ Levi setirige piile pe ni, poro la wele Yozabadi, naa Shimeyi, naa Kelaya, wo ŋa pàa pye na yinri fun Kelita, naa Petaya, naa Zhuda, konaa Eliyezeri. ²⁴ Wa yurukoolo pe ni, wo lawi ŋa Eliyashibu. Wa yeyonro korosifenne pe ni, poro la wele Shalumu, naa Telemu konaa Uri. ²⁵ Izirayeli woolo sanmbala pe ni, wa Parewoshi setirige piile pe ni, poro la wele Aramiya, naa Yiziya, naa Makiya, naa Miyamini, naa Eleyazari, naa Malikiya konaa Benaya. ²⁶ Wa Elamu setirige piile pe ni, poro la wele Mataniya, naa Zakari, naa Yehiyeli, naa Abidi, naa Yeremoti konaa Eliya. ²⁷ Wa Zatu setirige piile pe ni, poro la wele Eliyohenayi, naa Eliyashibu, naa Mataniya, naa Yeremoti, naa Zabadi konaa Aziza. ²⁸ Wa Bebayi setirige piile pe ni, poro la wele Yohana, naa Hananiya, naa Zabayi konaa Atilayi. ²⁹ Wa Bani setirige piile pe ni, poro la wele Meshulamu, naa Maluki, naa Adaya, naa Yashubu, naa Sheyali konaa Yeramoti. ³⁰ Wa Pahati Mowabu setirige piile pe ni, poro la wele Adina, naa

Kelali, naa Benaya, naa Maaseya, naa Mataniya, naa Bezaleyeli, naa Binuyi konaa Manase. ³¹ Wa Harimu setirige piile pe ni, poro la wele Eliyezeri, naa Yishiya, naa Malikiya, naa Shemaya, naa Simeyon, ³² naa Benzhamé, naa Maluki konaa Shemariya. ³³ Wa Hashumu setirige piile pe ni, poro la wele Matinayi, naa Matata, naa Zabadi, naa Elifeleti, naa Yeremayi, naa Manase konaa Shimeyi. ³⁴ Wa Bani setirige piile pe ni, poro la wele Maadayi, naa Amiram, naa Uweli, ³⁵ naa Benaya, naa Bediya, naa Keluhi, ³⁶ naa Vaniya, naa Meremoti, naa Eliyashibu, ³⁷ naa Mataniya, naa Matinayi, naa Yaasayi, ³⁸ naa Bani, naa Binuyi, naa Shimeyi, ³⁹ naa Shelemiya, naa Natan, naa Adaya, ⁴⁰ naa Makinadibayi, naa Shashayi, naa Sharayi, ⁴¹ naa Azareyeli, naa Shelemiya, naa Shemariya, ⁴² naa Shalumu, naa Amariya konaa Zhozefu. ⁴³ Wa Nebo setirige piile pe ni, poro la wele Yeyiyeli, naa Matitiya, naa Zabadi, naa Zebina, naa Yadayi, naa Zhoueli konaa Benaya. ⁴⁴ Poro pe ni fuun mbele poro la tara ta yege jeele pori. Pe legere la piile se ki jeele pe na.